

get som Lyngdepunktet i det politiske Liv, om Selvstyrelsestanken og om Folkethingets Hovedindflydelse paa Finantsloven. Det var Sætninger, som de Herrer havde anerkendt, og som der kunde nævnes 100 Exempler paa, at de have sluttet sig til. Disse Sætninger, siger jeg, kunde de, da Programmet blev til, selv bruge, thi den Gang sadde de selv som Flertal i denne Sal, men da vi to Aar efter, da vi vare i Flertallet, forlangte de samme af dem anerkjendte Grundsætninger; hævde de i vort konstitutionelle Liv imod dem men for Folket og vort Land, bleve disse Sætninger helt anderledes betragtede. Da fik de Herrer med Et Vinene op for det Angreb, der laa i de konstitutionelt rigtige Aarsættninger, og derefter have vi ført en Tilværelse i disse 6 Aar, som har været præget af deres Modstand imod disse Sættningers Anerkjendelse. Denne Tilværelse har for Resten havt sine gode Sider. Den har blandt Andet havt den gode Side — derom er jeg overbevist — at Folket i disse 6 Aar har lært at forstaa Friheden bedre end i alle de 22 Aar, som vare gaaede i Forveien. Folket er blevet vaakt til en helt anden Anerkjendelse af Frihedens Betydning, Friheden er ligesom bleven lagt paa Hjerte underligere, end den nogensinde tidligere har været. Tidligere var der i mangt et Hus Folk, som leve i en Døs, og som tænkte, at naar de holdt et eller andet kjøbenhavnst Blad, var det nok; de derinde i Kjøbenhavn sørgede nok for det Hele, men de ere blevene vaakte, og de ere senere komne i Tanker om den hellige Borgerpligt, som hver enkelt Mand har til at tage sin Part med af Uvilligheden af at undersøge, hvorledes Sagerne i Virkeligheden forholde sig og derefter at indrette sine Handlinger. Denne Fremgang maa man ikke tillægge en ringe Betydning, navnlig i Liden som vore. De Herrer, der staa som vore Modstandere, anerkjende helst ikke dette Fremskridt; de tage ikke dette Moment med i Betragtning og vurderer ikke den Fremgang, som det politiske Liv har gjort hos Befolkningen, thi hvis de gjorde det, vilde de sige sig selv, at noget af det Gæleste, de kunne gjøre, er at tillade disse Ugler, som Dag og Nat strige om Grundlovsbrud, saaledes at tube for Folkets Dre. De vilde da stoppe Munden paa dem, der vore at sige, at den 1ste April er Kong Christian den 9de berettiget til at ophæve Grundloven. De vilde kaste sig over saadanne Uttringer med en enstemmig Protest og Indsigelse, dersom de vidste, hvor meget saadanne Uglestrig netop fremme vor Sag, styrke Frihedsfindet hos Folket og vække, hvad der er af Borgerværd i en dansk Mand's Bryst. Jeg siger, at det ikke er uden Betydning, at vi have gjort dette Fremskridt i de forløbne 6 Aar, men forøvrigt vide vi, hvorledes Tilstanden i disse 6 Aar har været. Vi vide, at man ikke har villet modtage en af de Reformere, som vi paa forskjellige Omraader have søgt at føre igjennem i

fuldere og fuldere Overensstemmelse med det danske Folk. Det ærede Medlem for Hifteds Amts 2den Valgkreds (Sagd) sagde saa smukt: Vi have villet Retferdighed og Villighed i Lovforslagene; vi have opfattet det som vort Kald at bringe dette frem, men det ene Forslag efter det andet er blevet forkastet. Det ærede Medlem har Ret; det er den rette Karakteristik af Stillingen. Det skulde være et stort Sigkappel, man maatte lave, om man havde Raad dertil, naturligvis under Regjeringens Ledelse, naar det skulde kunne rumme alle de gode Forslag, som man her forgjæves har villet fremme. Da imidlertid nu den Tanke er voget frem, at Folkethinget skal hævde sin Stilling og faae Noget at betyde under den ny Forsætning, og da flere og flere Krav og Fordringer ere vogede frem efter Folkets hele Stilling og efter det Flertals Stilling, der vedkjender sig denne Anskuelse med Hensyn til den rette konstitutionelle Opfattelse af vor Grundlov, saa vil jeg indrømme, at i en vis Forstand kan Tiden være kommen, hvis den skal komme, til at rejse sig imod os og beskylde os for, at vi ville dette eller hint Onde, hvis Noget vil tro det. Det var meget klogere, om de Herrer sagde: Nei, saaledes som Sagen er voget frem, er Tiden kommen til, at vi gaa tilbage. Vi træde af, vi lade de nye Principer og de nye Tanker komme til paa Grundlovens Grund, og vi ville da fe, hvad de kunne udrette. Vi kunne som Opposition her og som Opposition der sigte Tankerne, sigte Forslagene og rejse enhver rimelig Modstand, og saa sund og fornuftig en Tanke har det danske Folk, at Stemningen, dersom de gjøre noget Galt, og at gjøre noget Ret, atter vil vende tilbage for os; da er det efter Grundlovens sande Mening atter vor Tid. Vi have, kunde de Herrer fortsætte, altid for vore Principer, for vore konservative Interesser et Bolverk i Landstthinget, hvorimod de Andre have Inret. En Regjering, der vil staa i Epidisen for de Anskuelser, som herfra forlægtes, kan ikke løbe løbst med sine Anskuelser; thi selv om de havde andre Anskuelser end dem, vi gjerne ville se gennemførte, have vi et privilegeret Landstthing, der nok skal sigte Anskuelserne. Stillingen for de Herrer vilde da — det antager jeg — være en anden, saa meget mere, som de havde Grundlovens sande Mening for sig. De stode da paa den Opfattelse af Grundloven, som de selv have holdt paa i over en halv Menneftaalder, og deres Stilling var da tilvissé ikke blot berettiget men utvilsom ogsaa nyttig; thi en Opposition er altid nyttig. Nu vil man forsøge — derom dreier Striden sig — om man ikke kunde udnytte Folkethinget og derved faktisk tilintetgjøre den sidste Rest af Kong Frederik den Syvendes Grundlov, bringe Folket tilbage i en Slævheds- og Ligeagldighedstilstand, og da for Resten regjere en Tid lang. Mine Herrer, vi have forsøgt det i den første Periode af vort konstitutionelle